

**Навчальна програма
МУЗИКА І РУХ
III- ій та IV –ий класи**

**Programa școlară
pentru disciplina
MUZICĂ ȘI MIȘCARE
pentru școlile și secțiile cu predare în limba
ucraineană
CLASELE a III-a - a IV-a**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з Музики та Руху для 3-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів розроблена відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти. Програма визначає концептуальні підходи до музичної освіти учнів початкових класів, конкретизує музично-освітні завдання, розподіляє художньо-педагогічний матеріал, враховує національні музично-педагогічні традиції та сучасні тенденції розвитку національної та світової музичної культури.

В основу програми покладено провідні положення сучасної музичної педагогіки, а саме: визначення мети загальної музичної освіти у широкому культурологічному контексті; підхід до сприймання музики як основи загальної музичної освіти; ставлення до музичного мистецтва як джерела і предмета духовного спілкування. Програмою передбачено неперервність і наступність завдань і змісту музичної освіти у початковій та основній школі; варіативність її змісту та поліхудожність, що реалізується через встановлення зв'язків між музикою та іншими видами мистецтва.

Програма ґрунтується на таких **принципах** музичної педагогіки:

- орієнтації на духовний розвиток особистості засобами музичного мистецтва;
- зв'язку музики з життям;
- опори на три типи музики – пісню, танець, марш;
- активізації музичного мислення;
- єдності емоційного і свідомого, художнього і технічного;
- взаємодії мистецтв;
- особистісно-діяльнісного підходу, визнання самобутності й самоцінності особистості учня.

У програмі реалізовано ідею загальної музичної освіти учнів на основі української національної культури. Її суть полягає у ставленні до музичного мистецтва як невід'ємної частини духовного життя народу; у зверненні до народної музичної творчості крізь призму її життєвих зв'язків із духовним, матеріальним та практичним світом людини; у розгляді української музичної культури в діалектичній єдності з музикою інших народів; у вивченні професійної музики крізь призму її фольклорних джерел; у розкритті естетичного змісту української народної і професійної музики на основі досягнення учнями суті й особливостей музичного мистецтва.

Мета і завдання музичної освіти учнів 3-4 класів зумовлені соціальними функціями музичного мистецтва, вимогами Державного стандарту початкової загальної освіти.

Метою музичної освіти в початковій школі є формування основ музичної культури учнів як важливої і невід'ємної частини їхньої духовної культури, комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі сприймання й інтерпретації кращих зразків української та світової музичної культури, а також формування естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Ця мета конкретизується в основних **завданнях**, спрямованих на формування базових освітніх компетентностей та загальний естетичний розвиток учнів:

- введення учнів у світ добра й краси, відбитий у музичних творах, засвоєння ними початкових знань про особливості художньо-образної мови музичного мистецтва;
- розвиток чуттєво-емоційного сприйняття навколишнього світу крізь призму музичного мистецтва, прилучення учнів до животворного джерела людських почуттів і переживань, втілених у музиці;
- збагачення емоційно-естетичного досвіду учнів, підведення їх до досягнення художньо-образної суті музичного мистецтва в його найпростіших втіленнях;
- сприяння розвитку образного мислення, уяви, загальних та музичних здібностей учнів;
- формування здатності до різних видів активної музично-творчої діяльності, опанування елементарними практичними вміннями та навичками;
- формування універсальних (духовних, моральних, громадянських, естетичних) якостей творчої особистості;
- виховання ціннісного ставлення до музичного мистецтва.

Змістове наповнення програми передбачає формування в учнів світоглядних, ціннісно-орієнтаційних, навчально-пізнавальних, творчо-діяльнісних, комунікативних компетентностей, що досягається через сприймання та інтерпретацію творів народного і професійного музичного мистецтва, оволодіння досвідом художньо-практичної діяльності, розвиток творчих здібностей, потреби в міжособистісному спілкуванні та спілкуванні з творами музичного мистецтва.

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Muzică și mișcare* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a III-a – a IV-a din învățământul primar, înscriindu-se în categoria disciplinelor abordate integrat. Situată la intersecția ariilor curriculare *Arte și Educație fizică, sport și sănătate*, această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră /săptămână.

Programa disciplinei *Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba ucraineană* este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Muzica joacă un rol important în viața oamenilor. Aproape că nu există om care să nu agreeze muzica, care să nu asculte zilnic, voit sau involuntar, muzică.

La vârsta de mic școlar, activitățile muzicale formează impresii, trezesc interesul pentru muzică, contribuie la formarea gustului muzical și stimulează simțul estetic, imaginația și creativitatea, dezvoltând auzul muzical al copiilor, simțul ritmic și memoria muzicală. Mișcarea armonioasă ce izvorăște din ritmul cântecelor pentru copii, favorizează dezvoltarea unei culturi a mișcării. La această vârstă, cântarea este în strânsă legătură cu mișcarea, cele două dezvoltându-se prin efectul reciproc. Disciplina *Muzică și mișcare* dezvoltă sensibilitatea, siguranța de sine, autodisciplina, concentrarea și relaționarea pozitivă cu ceilalți.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Muzică și mișcare* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale celor două domenii integrate, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Cântare vocală
- Cântare instrumentală
- Elemente de limbaj muzical
- Mișcare pe muzică

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Disciplina *Muzică și mișcare* își păstrează caracterul de noutate în raport cu disciplinele studiate până în prezent în învățământul primar, prin caracterul său integrat. Principalele motive care au determinat abordarea integrată a acestei discipline sunt următoarele:

- învățarea holistică la această vârstă are mai multe șanse să fie interesantă pentru elevi, fiind mai apropiată de universul lor de cunoaștere;
- contextualizarea învățării prin referirea la realitatea înconjurătoare sporește profunzimea înțelegerii conceptelor și a procedurilor utilizate;
- abordarea integrată permite folosirea mai eficientă a timpului didactic și mărește flexibilitatea interacțiunilor;
- asocierea muzicii cu mișcarea este, pe de o parte, adecvată particularităților de vârstă ale copiilor, iar pe de altă parte are valențe pedagogice în sfera sprijinirii dezvoltării fizice

armonioase, a coordonării motrice, a dezvoltării simțului estetic, a dezvoltării afective și a dezvoltării intelectuale.

Asocierea muzicii și a mișcării la nivelul curriculumului oficial prezintă câteva avantaje, prezentate mai jos:

- Stimulează manifestarea expresivă a elevului. De la cea mai fragedă vârstă, reacția spontană și naturală a copilului este mișcarea. Respectând acest specific, combinarea audiției și a cântecului cu mișcarea este pe deplin motivată, asigurându-se prin aceasta o practică muzicală tip joc, consonantă cu caracterul sincretic al activității școlarului mic.
- Reduce diferența contraproductivă între școală și viață. Elevul este motivat în spațiul școlar să învețe prin contactul cu un mediu prietenos, care îi valorifică exprimarea personală și creativă.
- Pune bazele învățării conceptelor muzicale la nivel elementar într-o manieră intuitivă, accesibilă.

Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

După ce în primii trei ani (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a), disciplina *Muzică și mișcare* a vizat un parcurs educativ specific etapei intuitive, ca primă etapă în realizarea educației muzicale, în clasele a treia și a patra se intră treptat în etapa notației muzicale, cu elemente de notație a înălțimilor, apoi și ale duratelor, urmărindu-se conștientizarea utilizării anumitor parametri sonori.

Construcția în spirală a programei permite, pe baza experienței acumulate, exprimarea evolutivă prin cânt și prin dans, cu accentuarea dimensiunilor afectiv-afectivale și acționale ale formării personalității elevilor.

Elementele de conținut marcate prin asterisc (*) și corp de literă italic constituie recomandări pentru cadrul didactic, pe care le poate utiliza în timpul aflat la dispoziția sa, din bugetul total de timp alocat disciplinei.

Загальні компетенції

- 1. Сприймання дитячих пісень і простих елементів музичної мови**
- 2. Інтерпретація дитячих пісень за допомогою відповідних до віку засобів**
- 3. Індивідуальне чи групове вираження ідей, почуттів і переживань за допомогою музики і руху**

Компетенțe generale

- 1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical**
- 2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
1.1. Receptarea unor cântece din folclorul copiilor, colinde, a unor lucrări accesibile din patrimoniul cultural, cu sesizarea unor diferențe - <i>audierea unor piese muzicale de mici dimensiuni, cu observarea unor diferențieri de expresivitate, tempo (lent/rapid), aspecte dinamice și timbrale</i> - <i>vizionarea unor spectacole, fragmente de concerte (în sala de spectacol sau pe internet), de exemplu, Prokofiev - Petrică și lupul</i> - <i>vizionarea unor desene animate cu suport muzical (de exemplu, Disney – Fantasia 1940 – Simfonia a șasea, Pastorală, de Beethoven)</i> 1.2. Sesizarea diferențelor de înălțime și durată între sunete, în audiția unor fragmente muzicale - <i>audierea unor cântece de mică dificultate, cu observarea direcției înălțimilor</i> - <i>audierea unor cântece de mică dificultate, cu observarea diferențelor între durate</i> 1.3. Corelarea înălțimilor de note cu notația muzicală - <i>audiție și învățare a cântecului notelor („Do, e-o doamnă prea frumoasă”)</i> - <i>exersarea notației înălțimilor, cu utilizarea noțiunilor de portativ, cheie de sol, înălțimi de note de la do1 la do2</i> - <i>jocuri de recunoaștere a înălțimilor de note deja scrise</i>	1.1. Receptarea unor cântece din folclorul copiilor, colinde, a unor lucrări accesibile din patrimoniul cultural, cu sesizarea unor diferențe de natură muzicală și de mișcare corporală/scenică - <i>audierea unor piese muzicale, cu observarea unor diferențieri de gen, expresivitate, tempo (lent/rapid), măsură (binară/ternară), ritm, aspecte dinamice și timbrale</i> - <i>vizionarea unor desene animate cu suport muzical (de exemplu: Disney – Fantasia 2000 – Beethoven, Șostakovici, Respighi)</i> - <i>vizionarea unor spectacole de muzică și balet (în sala de spectacol sau pe internet)</i> - <i>exprimarea unor păreri personale față de lucrările audiate/vizionate</i> 1.2. Corelarea înălțimilor de sunete și a valorilor de note și pauze cu notația muzicală - <i>audiție și urmărire pe portativ a notelor și pauzelor unor cântece simple, cu textul muzical în față, urmărind cu degetul pe hârtie sau pe tablă succesiunea de înălțimi de sunete și valori de note și pauze</i> - <i>exersarea notației înălțimilor, cu utilizarea noțiunilor de portativ, cheie (de sol), înălțimi de note de la sol (octava mică) la Sol2, alterații</i> - <i>exersarea notației duratelor, cu utilizarea noțiunilor de durate de note (notă întreagă, doime, pătrime, optime), respectiv de pauze (pătrime, optime)</i> - <i>jocuri de recunoaștere a înălțimilor și valorilor de note deja scrise</i> - <i>jocuri de diferențiere a duratelor prin mișcări (de exemplu, diferențierea pătrimilor și optimilor din cântecul „Melc, melc” într-un pas mare și doi pași mici)</i> 1.3. Sesizarea în cadrul cântecelor, a unor elemente de formă (repetiție/schimbare, alternanță strofă/refren) - <i>exerciții și jocuri ce servesc separării cântecelor în strofe și comparării lor</i> - <i>jocuri de recunoaștere a refrenului în audiția unor cântece</i>

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
2.1. Cântarea individuală, în mici grupuri, în colectiv, cu asocierea unor elemente de mișcare și a acompaniamentului instrumental - interpretarea vocală a cântecelor, cu utilizarea percuției corporale - a aplauzelor ritmice, a bătutului din picior - jocuri interpretative muzicale - dialog solist/cor sau între grupuri, ștafetă, împărțirea sarcinilor și diferențierea mișcărilor (cântarea melodiei/acompaniament, ritmul melodiei/măsură) - acompanierea cântecelor cu orchestra de jucării muzicale, percuție corporală 2.2. Utilizarea notației înălțimilor sunetelor în însușirea unor cântece - exersarea citirii înălțimilor sunetelor din fragmente de melodii cunoscute - jocuri de citire a înălțimilor sunetelor unor melodii simple în ștafetă - joc de poziționare a corpului în funcție de înălțimile sunetelor	2.1. Cântarea individuală, în mici grupuri, în colectiv, însoțită de elemente de mișcare cu diferențieri expresive - interpretarea vocală a cântecelor cu diferențieri expresive datorate nuanțelor, tempo-ului, dar și sugestiilor mimice, unor gesturi coregrafice sugestive - jocuri interpretative muzicale - dialog solist/cor sau între grupuri, ștafetă, împărțirea sarcinilor și diferențierea mișcărilor (cântarea melodiei/acompaniament, ritmul melodiei/metrul) - acompanierea cântecelor cu orchestra de jucării muzicale, instrumente muzicale, percuție corporală - realizarea unor momente sincretice, prin îmbinarea textului, muzicii și mișcării scenice (inclusiv a dansului), de exemplu, scurte scenete 2.2. Utilizarea notației înălțimilor sunetelor și valorilor ritmice ale notelor și pauzelor pentru însușirea unor cântece - exersarea citirii unor fragmente de melodii cunoscute, mai întâi a înălțimilor, apoi a duratelor, apoi prin corelarea celor doi parametri sonori - exersarea scrierii unor melodii simple, deja cunoscute

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
3.1. Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de fragmente muzicale - jocuri de mimare a unor atitudini corespunzătoare expresivității fragmentului muzical audiat - joc de alegere a unor măști în funcție de expresivitatea muzicii audiate - stimularea exprimării spontane a unor reacții, emoții, sentimente față de scurte fragmente muzicale contrastante (de exemplu, desene animate adecvate vârstei)	3.1. Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de fragmente muzicale însoțite de dans - jocuri de exprimare mimică a reacției față de vizionarea unor fragmente muzicale însoțite de dans - jocuri de imitare a unor mișcări caracteristice animalelor pentru ilustrarea unui fragment muzical/coregrafic (de exemplu, imitarea grației lebedelor, ca în baletul vizionat, față de mișcarea greoaie a ursului) - stimularea exprimării spontane a unor reacții, emoții, sentimente față de scurte fragmente muzicale contrastante (de exemplu, Carnavalul animalelor de C. Saint Saens)

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
3.2. Exprimarea prin mișcări corporale a unor lucrări/fragmente muzicale - dansuri populare cu caracteristici diverse, cu manifestare individuală, pe perechi sau în grup - dansuri libere pe piese muzicale diverse - jocuri de recunoaștere și diferențiere a unor dansuri cunoscute - jocuri de mimare prin mișcare corporală/dans a unor povești scurte	3.2. Diferențierea anumitor caracteristici (muzicale și de mișcare) în exprimarea prin dans - dansuri populare cu caracteristici diverse, cu manifestare individuală, pe perechi sau în grup - dansuri libere, de societate, moderne - jocuri de diferențiere a mișcărilor între dansuri lente/rapide, binare/ternare, individuale/colective 3.3. Improvizarea unor melodii, asociate cu mișcări corporale - improvizarea unor melodii, plecând de la un grup de înălțimi de sunete date - improvizarea unor fragmente melodice, pe un ritm dat - generarea unui dans liber sau a altor elemente de mișcare (acompaniament prin percuție corporală, dirijat intuitiv) pe melodiile proprii, sau create de colegi - exprimarea liberă, creativă, cu ajutorul sunetelor și mișcării, față de o stare emoțională, impresie etc. - crearea unor fragmente melodico-ritmice simple, utilizând programe informatice - dezbateră și aprecierea creațiilor colegilor și a celor proprii

ЗМІСТ

Тема	III-й клас	IV-ий клас
Вокальний спів	Колективний, груповий та індивідуальний вокальний спів Постава, природна передача звуків, слухання і підтримка тону, сигнал початку, дикція, злагодження з колегами і / або супроводом	Колективний, груповий та індивідуальний вокальний спів Постава, природна передача звуків, слухання і підтримка тону, сигнал початку, дикція, злагодження з колегами і / або супроводом
Інструментальна гра	Різноманітні ударні рухи тіла Використання музичних іграшок, досягнення рівня іграшкового оркестру Спів із супроводом у виконанні вчителя і/або дітей (іграшки, ударні рухи тіла)	Різноманітні ударні рухи тіла Використання музичних іграшок, простих музичних інструментів, до рівня оркестрового ансамблю Спів із супроводом у виконанні вчителя і/або дітей (іграшки, ударні рухи тіла, музичні інструменти)
Елементи музичної мови	Мелодія – розрізнення висот звуків, елементи нотної грамоти нотний стан, ключ (сольний), ноти від до1 до до2 Зв'язок між текстом і мелодією - куплет /приспів Ритм Звуки довгі/короткі Тембр навколишні звуки, музичні вокальні /інструментальні звуки Динаміка (відтінки) Музичні жанри: дитячий фольклор, колядки, танці	Мелодія – розрізнення висот звуків, елементи нотної грамоти нотний стан, ключ (сольний), ноти від соль1 (мала октава) до соль 2, альтерація (дієз, бемоль, бекар) Зв'язок між текстом і мелодією - куплет /приспів Знак повторення Ритм тривалість нот (ціла, половинна, четвертна, восьма) і паузи (четвертна і восьма), розмір (2, 3, 4-дольний) Тембр навколишні звуки, відмінності людських голосів (дитячий, жіночий, чоловічий), деяких музичних інструментів Динаміка (відтінки) Музичні жанри: дитячий фольклор, колядки, танці, класичні/ розважальні жанри Формові елементи куплет /приспів, повтор / зміна

Тема	III-й клас	IV-ий клас
Рух за музикою	Народні танці Рухи, викликані ритмом Вільні рухи	Народні танці Бальні та сучасні танці Рухи вказання розміру Рухи, викликані ритмом, мелодією, виразністю Вільні рухи

Conținuturi – traducere în limba română

Domenii	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Cântare vocală	Cântare vocală, în colectiv, în grupuri, individual Poziție, emisie naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicție, sincronizare cu colegii și/sau acompaniamentul	Cântare vocală, în colectiv, în grupuri, individual Poziție, emisie naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicție, sincronizare cu colegii și/sau acompaniamentul
Cântare instrumentală	Percuție corporală diversă Utilizarea de jucării muzicale, până la nivel de orchestră de jucării Cântare cu acompaniament realizat de cadrul didactic și/sau de copii (jucării, percuție corporală)	Percuție corporală diversă Utilizarea de jucării muzicale, instrumente muzicale simple până la nivel de ansamblu orchestral Cântare cu acompaniament realizat de cadrul didactic și/sau de copii (jucării, percuție corporală, instrumente muzicale)
Elemente de limbaj muzical	Melodia - diferențierea înălțimilor sunetelor, elemente de notație portativ, cheie de sol, note de la do1 la do2 Legătura dintre text și melodie - strofa/refrenul Ritmul sunete lungi/scurte Timbrul sunete din mediul înconjurător, sunete muzicale vocale/ instrumentale Dinamica (nuanțe) Genuri muzicale: folclorul copiilor, colinde, dansuri	Melodia - diferențierea înălțimilor sunetelor, elemente de notație portativ, cheie sol, note de la sol (octava mică) la sol2, alterații <i>*alterații (diez, bemol, becar)</i> Legătura dintre text și melodie - strofa/refrenul Semnul de repetiție Ritmul valori de note (notă întreagă, doime, pătrime, optime) și pauze (de pătrime și optime), măsurile de 2, 3 și 4 timpi Timbrul sunete din mediul înconjurător, diferențierea tipurilor de voce umană (copil, femeie, bărbat), a anumitor instrumente muzicale Dinamica (nuanțe) Genuri muzicale: folclorul copiilor, colinde, dansuri, genuri clasice/de divertisment Elemente de formă strofă/refren, repetiție/schimbare
Mișcare pe muzică	Dansuri populare mișcări sugerate de ritm mișcări libere	Dansuri populare Dansuri de societate și moderne mișcări de tactare a măsurii mișcări sugerate de ritm, melodie, expresivitate mișcări libere

Пропозиції для пісенного, танцювального репертуару і аудіювання

	III-ій клас	IV-ий клас
Пісенний репертуар	Рідна мова - слова Івана Багряного, музика Ю.Паращинця Гарний танець гопачок Норасіок - слова Л.Компанієць, музика А.Філіпенка Учітеся, брати мої - слова Т.Шевченка, муз. Ю.Паращинця Утоптала стежечку - слова Т.Шевченка, муз.невідомого автора Два ведмеді - укр. нар.пісня Розмалюю писанку - слова народні, муз.Ю. Паращинця Концерт слова Марії Чубіки, муз.Ю. Паращинця Пісня лисички з дитячої опери „Коза-дереза“, музика М.Лисенка Не забуваймо - слова Марії Чубіки, музика І. Лібера По дорозі жук, жук - укр. нар. пісня Гусак - слова Ю.Павліша, муз. І.Лібера Зайчик - укр.нар.пісня Пісня про школу - слова Т.Масенка, муз. М.Дремлюги Шкільна дружба - слова О.Пархоменка, муз.Б.Лукашова Колядки і щедрівки	Учителька - слова Ю.Павліша, муз. І.Лібера Осіння казочка - слова Марії Чубіки, муз.Ю. Паращинця Зацвіла в долині - слова Т.Шевченка, муз. А.Філіпенка Пісня про Омелька - укр. нар.пісня По діброві вітер виє - слова Т.Шевченка, музика народна Колискова - слова Оксани Мельничук, музика Ю. Паращинця Котику сіренький - народна пісня Зайчику, зайчику - слова народні, муз. Ю. Паращинця Повій, вітре, з Буковини - слова С.Ткачука, муз. І.Лібера Колискова - слова Ю.Павліша, муз.Ю. Паращинця Добрий сторож - слова Марії Чубіки, муз.Ю. Паращинця Кину кужіль на полицю - укр. нар.пісня Писанка - слова К.Переліска, музика Ю. Паращинця. Закувала зозулиця - укр. нар.пісня Великдень - слова Ярослави Божемської, муз. Ю. Паращинця Колискова - слова О Мельничук, муз.Ю. Паращинця Веснянка - укр.нар.пісня Родиме село - слова І. Шмуляка, муз. І.Лібера Колядки і щедрівки
Танці	Український народний танець «Метелиця», «Козачок», «Гопак» Українська веснянка «Вийди, вийди, Іванку» Українські народні пісні–ігри в обробці Ж.Колодуб „Гуцулський танець”	Український народний танець «Аркан», «Гопак» „Український танок” муз. А.Коломієць Пісня-гра „Маланка” Вальс, менуети Сучасні танці – поп, хіп=хоп тощо, світські танці – вальс, самба
Прослуховування	Вівальді – Пори року, Гендель – Музика води, Гайдн – симфонія „Сюрприз”, II-а частина, Моцарт – Айне кляйне нахтмузик, Бетховен – Бідна Ліза, Шуман – Дитячі сцени, Дворак – Гумореска, Прокоф’єв – Петрик і вовк, Енеску – Боурес із сюїти для фортепіано Перегляд музичних мультфільмів – Дісней „Фантазія” „Вовк і семеро козенят” дитяча опера-музика Маріян Коваль „Зайчик дражнить ведмедика” муз. Дмитро Кабалевського „Сурмач і луна” музична п’єса для дітей, музика	Моцарт – Симфонія № 41, „Юпітер”, Концерт для фортепіано з оркестром Ля-мажор, №23, КВ 488, Бетховен – 5-а симфонія, перша частина, Римський-Корсаков – Політ шмеля, Сен-Санас – Карнавал тварин, Шопен – прелюдії, Дініку – Хоровод стакато, Брамс – Венгерський танець, Штраус – Вальси, Полька-Піцикато Перегляд музичних мультфільмів – Дісней „Фантазія” Перегляд балетів (Чайковський – Спляча красуня, Лебедине озеро, Лускунчик)

	III-й клас	IV-ий клас
	Д.Кабалевського Баба – Яга - муз.П.Чайковського Осіння пісня - муз.П.Чайковського Осінній дощик - муз. Мерад Парцхаладзе «Лисичка, Котик та Півник» - дитяча опера, музика Кирила Стеценка	Вальс з балету „Попелюшка” муз.С.Прокоф’єва «Івасик-Телесик» дитяча опера, муз.К.Стеценка Закарпатська картина- III-частина „Маленької української симфонії” муз.Ю.Шуровського Прелюдія - муз.Івана Карабиця Коза Дереза - дитяча опера, муз.Миколи Лисенка Дитячий альбом - муз. П.Чайковського Дитяча музика - муз. С.Прокоф’єва

Sugestii pentru repertoriul de cântece, dansuri și audiții – traducere în limba română

	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Repertoriu de cântece	Limba maternă – muzica lu. Parascineți, versuri I.Bahrianei Frumosul dans Hopaciok – muzica A.Filipenco, versuri L.Companieți Învațați, frații mei – muzica lu. Parascineți, versuri T.Șevcenko A făcut o cărare – muzica autor anonim, versuri T.Șevcenko Doi urși – cântec popular ucrainean Voi încondeia un ou – muzica lu. Parascineți, versuri populare Concert – muzica lu. Parascineți, versuri M. Ciubica Cântecul vulpii din opera pentru copii „Caprița-ța”, muzica M.Lisenko Să nu uităm - muzica I. Liber, versuri M. Ciubica Un cărăbuș pe drum - cântec popular ucrainean Gâscanul – muzica I. Liber, versuri Iu. Pavliș Iepurașul - cântec popular ucrainean Cântec despre școală – muzica M.Dremluga, versuri T.Masenco Prietenia din școală – muzica B.Lucașova, versuri O.Parhomenco Colinde și urări	Învățătoarea – muzica I. Liber, versuri Iu. Pavliș Poveste de toamnă - muzica lu. Parascineți, versuri M. Ciubica Înflorita-n vale - muzica A. Filipenco, versuri T.Șevcenko Cântec despre Omelco - cântec popular ucrainean Șuieră vântul în codru - muzică populară, versuri T.Șevcenko Cântec de leagăn – muzica lu. Parascineți, versuri O Melniciuc Motănel cenușiu - cântec popular ucrainean Iepuraș, iepuraș – muzica lu. Parascineți, versuri populare Bate, vântule, din Bucovina! – muzica I. Liber, versuri S.Tcaciuc Cântec de leagăn - muzica lu. Parascineți, versuri Iu. Pavliș Un bun paznic - muzica lu. Parascineți, versuri M. Ciubica Voi arunca fuiorul pe laviță - cântec popular ucrainean Oul încondeiat – muzica lu. Parascineți, versuri C.Perelisco Cântă cucul - cântec popular ucrainean Paștele – muzica lu. Parascineți, versuri Ia. Bojemsca Cântec de primăvară - cântec popular ucrainean Satul natal – muzica I. Liber, versuri I.Șmuliac Colinde și urări
Dansuri	Dans popular ucrainean „Viscolul”, „Cozacioc”, „Hopac” Dans ucrainean de primăvară „Vino, vino, Ionică” Dansuri-jocuri populare ucrainene – prelucr. J.Colodub Dans huțul	Dans popular ucrainean „Arcan”, „Hopac” „Dans ucrainean” – muzica A.Colomieți Cântec – joc „Malanca” Vals, menuet

	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Audiții	Antonio Vivaldi – Anotimpurile, Georg Friedrich Handel - Muzica Apelor, Joseph Haydn – Simfonia „Surpriza”, partea a II-a, Wolfgang Amadeus Mozart – Eine kleine Nachtmusik, Ludwig van Beethoven – Fur Elise, Robert Schumann – Scene pentru copii, Antonin Dvorak – Humoreska, Serghei Prokofiev – Petrică și lupul, George Enescu – Bourree din Suita pentru pian Vizionare filme animate muzicale – Disney „Fantasia” Lupul și cei șapte iezi - operă pentru copii – M. Coval Iepurașul îl supără pe urs – D. Cabalevski Trompetistul și ecoul – muzică pentru copii, D. Cabalevski Baba cloanța – P.Ceaikovski Cântec de toamnă - P.Ceaikovski Ploaie de toamnă – M. Parthaladze Vulpea, motanul și cocoșul – operă pentru copii, muz. K. Stețenco	Dansuri moderne – pop, hip-hop etc., de societate – vals, samba Wolfgang Amadeus Mozart – Simfonia nr. 41, „Jupiter”, Concertul pentru pian și orchestră în La major, nr. 23, KV 488, Ludwig van Beethoven - Simfonia a V-a, partea I, Nikolai Rimski-Korsakov – Zborul cărăbușului, Camille Saint-Saens – Carnavalul animalelor, Frederic Chopin – preludii, Grigoraș Dinicu – Hora staccato, Johannes Brahms – Dansuri ungare, Johann Strauss – Valsuri, Polka pizzicato Vizionare filme animate muzicale – Disney „Fantasia” Vizionare balete (Piotr Ilici Ceaikovski – Frumoasa din pădurea adormită, Lacul lebedelor, Spărgătorul de nuci) Vals din baletul Cenușăreasa - muzica Serghei Prokofiev Ivasic Telesic – operă pentru copii, muzica K.Stețenco Tablou transcarpatian – partea III din Mică simfonie ucraineană-muzica Iu.Șurovski Preludiu – muzica I. Carabiția Caprița-ța – operă pentru copii – muzica M.Lisenko Album pentru copii – muzica Piotr Ilici Ceaikovski Muzică pentru copii – muzica Serghei Prokofiev

Sugestii metodologice

В основу структури програми покладені різні грані музики як єдиного цілого. Програма має тематичну побудову, що дає змогу об'єднати різні види музичної діяльності учнів (сприймання музики, виконання, засвоєння необхідних музичних понять і термінів, елементарне музикування, інсценування пісень, ритмічна й пластична імпровізація тощо) на одному уроці.

Зміст і послідовність тем визначаються необхідністю розвитку в учнів здатності до співпереживання тих почуттів і станів, що виражає музика; до досягнення художньо-образної суті музичного мистецтва у найпростіших виявах, засвоєння елементів музичної мови; можливостями усвідомлення зв'язків музики з життям, набуттям ними практичного досвіду. Уміннями сприймати, аналізувати і виконувати музику учні оволодівають у тісному зв'язку із засвоєнням конкретної теми.

Теми програми мають не тільки навчальний, але й музично-естетичний характер і відкривають можливість досягнення цілісності та єдності навчального процесу не лише в межах одного уроку, але й протягом семестру, навчального року і всього навчального курсу.

Базова програма передбачає свободу творчості вчителя й можливості вибору сучасних педагогічних методик. Тому у варіативних авторських концепціях назви навчальних тем, порядок та обсяг їх подання можуть бути іншими (за умови відповідності Державному стандарту). При цьому мають бути використані твори з основного, додаткового або варіативного матеріалу для слухання і виконання

В основу структури програми покладені різні грані музики як єдиного цілого. Програма має тематичну побудову, що дає змогу об'єднати різні види музичної діяльності учнів (сприймання музики, виконання, засвоєння необхідних музичних понять і термінів, елементарне музикування, інсценування пісень, ритмічна й пластична імпровізація тощо) на одному уроці.

Зміст і послідовність тем визначаються необхідністю розвитку в учнів здатності до співпереживання тих почуттів і станів, що виражає музика; до досягнення художньо-образної суті музичного мистецтва у найпростіших виявах, засвоєння елементів музичної мови; можливостями усвідомлення зв'язків музики з життям, набуттям ними практичного досвіду. Уміннями сприймати, аналізувати і виконувати музику учні оволодівають у тісному зв'язку із засвоєнням конкретної теми.

Теми програми мають не тільки навчальний, але й музично-естетичний характер і відкривають можливість досягнення цілісності та єдності навчального процесу не лише в межах одного уроку, але й протягом семестру, навчального року і всього навчального курсу.

Базова програма передбачає свободу творчості вчителя й можливості вибору сучасних педагогічних методик. Тому у варіативних авторських концепціях назви навчальних тем, порядок та обсяг їх подання можуть бути іншими (за умови відповідності Державному стандарту). При цьому мають бути використані твори з основного, додаткового або варіативного матеріалу для слухання і виконання

Особливості організації навчально-виховного процесу

Основні ідеї програми, її тематична побудова й змістовна наповненість визначили особливості організації музично-освітньої діяльності учнів.

Формування музичної культури учнів - основа уроку, його зміст, який може мати різне художньо-педагогічне втілення. Цілісність уроку досягається завдяки єдності всіх складових елементів, оскільки в основу його побудови мають бути покладені не різні види діяльності, а різні грані музики як цілісного явища. Це дає можливість вносити в урок будь-які контрасти, необхідні для підтримання уваги учнів, створювати атмосферу творчої зацікавленості, узгоджувати матеріал програми з рівнем розвитку учнів.

Тематизм програми передбачає творчість учителя, який може вносити корективи щодо репертуару (у межах 10%), використовуючи додатковий, варіативний та етнорегіональний матеріал з аналогічними художньо-педагогічними якостями. Критеріями відбору музичного матеріалу є його художня цінність і захопленість для учнів, педагогічна доцільність (чогось навчати), виховна значимість (сприяти вихованню моральних ідеалів і естетичного смаку).

Тематична структура програми створює умови для досягнення цілісності уроку, єдності всіх його складових елементів, оскільки в основу цієї структури покладено не різні види діяльності учнів, а різні грані музики як єдиного цілого.

Відповідно до концепції Д.Кабалевського, проблема сприйняття музики не пов'язується з жодним окремим видом діяльності. Активне сприйняття музики – основа музичного виховання в цілому, усіх його ланок. Підхід до музичного сприймання як основи музичної освіти учнів виводить на перший план завдання аналізу й інтерпретації музичних творів. Емоційне сприйняття музики, роздуми про неї, втілення образного змісту у виконанні створюють можливість оволодівати прийомами порівняння, аналізу, узагальнення, класифікації різних явищ музичного мистецтва.

Поглиблення сприймання у власне музичну сферу має відбуватися природним шляхом – від комплексного жанрово-ситуативного враження до диференційованого сприймання музичних творів. Музичне сприймання як основа всіх інших видів музичної діяльності, у цій діяльності й розвивається, забезпечуючи загальний музичний розвиток учнів.

Музичний репертуар програми не прив'язаний до «видів діяльності», а поданий з метою розкриття навчальної теми. Водночас, у центрі уваги вчителя має бути музичний твір, сприйняття (осягнення) якого припускає спів (хоровий, ансамблевий, сольний), пластичне інтонування, музично-ритмічні рухи, гру на дитячих музичних інструментах, ігрове чотирируччя, інсценування пісень, казок, музичних «програмних» творів у контексті навчальної теми.

У програмі особливе місце відводиться хоровому співу, природному способі вираження естетичних почуттів. Навчання співу має бути тісно пов'язане з розвитком музичних здібностей і сприяти активному, зацікавленому й творчому ставленню учнів до музики. Творча діяльність учнів може виявлятися в розмірковуваннях про музику, в імпровізації пісенних мелодій (мовній, вокальній, ритмічній, пластичній), створенні нескладних мотивів, інсценуванні сюжетів пісень, складенні елементарних танців, темброво-ритмічних супроводів, у малюнках, доборі музичних колекцій для домашньої фонотеки тощо.

Передбачене програмою виконання музично-ритмічних рухів, спрямованих на пластичне вираження змісту музики (пластичне інтонування, вільне диригування, танцювальні рухи, крокування, „гра” на уявних музичних інструментах тощо), має розвивати музичні здібності учнів, їхню здатність емоційно й свідомо сприймати музику. Однією з форм виконавської діяльності учнів запропоновано гру на елементарних музичних інструментах, що сприятиме розвитку музичного слуху, уміння розрізняти ритмічні, темброві та динамічні особливості звучання.

Передбачений програмою резервний час може використовуватися вчителем для тематичної атестації учнів, проведення узагальнюючих уроків, уроків-концертів тощо.

Основним видом домашніх завдань із предмета мають бути завдання слухати музику в оточуючому середовищі і розповідати про свої враження на уроках. Доцільно рекомендувати учням слухати і дивитися протягом тижня певні музично-пізнавальні радіо- і телепередачі.

Реалізації завдань навчальної програми сприятиме позаурочне спілкування учнів із музикою: участь у музично-виховних заходах, роботі музичних гуртків, відвідування концертів і спектаклів для дітей, домашнє музикування тощо.

Інтернет-ресурси на допомогу вчителю:

<http://spiv.org.ua/> - Хоровий спів в Україні (інформація про хоровий спів в Україні, видатних хорових композиторів, диригентів, хормейстерів, регентів, хори; новини хорового життя; хорові фотогалереї, аудіогалереї, відео галереї; анонси хорових подій тощо);

<http://folk.org.ua/> - Українська Автентична Музика (збереження унікальної народної музичної спадщини України);

<http://www.classic-music.ru/> - містить такі розділи: композитори (біографії і творчі портрети); виконавці (диригенти, співаки, піаністи, скрипалі, віолончелісти та ін.); факти (цікаві та маловідомі факти з життя видатних особистостей); афоризми (висловлювання видатних особистостей); інструменти (енциклопедія старовинних і сучасних інструментів); словник музичних термінів; наші проекти (кращі сайти про класичну музику);

<http://kobzari.org.ua/> - Національна спілка кобзарів України. Кобзарі сучасності (офіційний сайт Національної спілки кобзарів України; музичні записи, ноти та інша інформація про кобзарство);

<http://gomin.uazone.net> - " Гомін " - архів української народної пісенності;

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline integrate.

Copilul va învăța, prin metode adecvate vârstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă de vârstă și pentru a face față cu succes cerințelor școlare. Cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între discipline, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Programa școlară se adresează profesorilor. Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare, lectură realizată pe orizontală, în succesiunea următoare: competențe generale, competențe specifice, activități de învățare, conținuturi. Demersul permite să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)

- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Strategii didactice

Această etapă de școlaritate reprezintă un moment important pentru stimularea flexibilității gândirii, precum și a creativității elevului. În acest sens, cadrul didactic va insista pe trezirea interesului copilului pentru această disciplină și pe dezvoltarea încrederii în sine. Astfel, jocul didactic, cântul și dansul vor predomina, asigurând contextul pentru participarea activă, individuală și în grup, care să permită exprimarea liberă a propriilor idei și sentimente. De asemenea, accentul se va pune pe spontaneitatea și creativitatea ideilor/ mesajelor / manifestărilor copilului.

Cântarea vocală, cântarea instrumentală (cu jucării muzicale) și audiția muzicală sunt mijloacele esențiale de realizare a educației muzicale, fiecare dintre acestea fiind însoțită de mișcare.

Utilizarea instrumentelor muzicale este o opțiune condiționată de disponibilul școlii, dar și de cel personal al elevilor, cele mai accesibile fiind pianul electric (sau alte instrumente cu claviatură), blockflote, fluier, nai, instrumente de percuție precum tamburina, trianglul, toba mică, mici marimbe.

În cazul unor elevi cu probleme de emisie sonoră sau de percepție deficitară (disfonie, afonie etc.), accentul se va pune pe parametrul ritmic al exprimărilor muzicale și pe mișcare. Astfel, prin participarea activă ca acompaniatori (prin instrumente muzicale simple, percuție corporală), sau prin dirijat în vederea coordonării, elevii respectivi se vor integra în grupul interpreților, contribuind la succesul manifestărilor colective, evitând marginalizarea, frica și reacțiile de respingere la adresa disciplinei.

Apariția noțiunilor de notație muzicală, gradual, permite copiilor conceptualizarea unor componente ale limbajului muzical și începerea descifrării unor elemente de text muzical (portativ, cheie, înălțimi și durate de note, alterații, durate de pauze). Această activitate reprezintă un început, o familiarizare cu noțiuni ce vor fi operaționale mai târziu. Capacitatea de utilizare a textelor muzicale se va dezvolta în anii de gimnaziu și liceu până la autonomie. Aspectele conceptuale se vor releva majoritar din practică, utilizând experiențele de cânt și dans, constituind un suport al activităților practice, majoritare, fără a deveni titluri de lecție, obiective principale în educarea copiilor la această vârstă.

Cântecul ocupă locul cel mai important în educația muzicală a copiilor, cu condiția ca ambitusul, linia melodică, structura ritmică, conținutul de idei și îmbinarea textului cu melodia să respecte capacitatea vocală și particularitățile de vârstă ale copiilor.

O cerință desprinsă din programă este aceea a utilizării în forme variate a jucăriilor muzicale, ceea ce reprezintă o contribuție la firescul, exuberanța, creativitatea și spontaneitatea copiilor în manifestarea lor muzicală.

Mișcarea pe muzică, la această vârstă, înseamnă:

- bătăi din palme, pe genunchi, pe piept etc.;
- pași egali, pe loc sau în deplasare;
- pași simpli de dans;
- ridicare ritmică pe vârfuri;
- mișcări ale brațelor, ale trunchiului;
- mișcări sugerate de textul cântecului (acțiuni, personaje);
- mânuirea jucăriilor muzicale;
- dirijat.

Propunerea programei de realizare a educației muzicale prin joc înseamnă asocierea mișcării, ca mijloc interpretativ specific copiilor, atât cu cântecul, cât și cu audiția. Această modalitate de lucru dă copilului bucuria unor manifestări spontane și originale pe muzică, acte menite să-i trezească în final interesul și atracția pentru muzică, încrederea în capacitatea sa de a opera cu muzica.

Competențele prevăzute de programă conduc demersul didactic de la receptare spre redare și apoi spre dezvoltarea creativității, atât în ceea ce privește repertoriul de cântece, corelarea muzicii cu mișcarea, cât și elementele de limbaj muzical. Modalitățile de lucru propuse sunt menite să dezvolte abilitățile creative ale copiilor, abilități care să poată fi transferate într-o varietate de contexte educative.

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și învățării. Se recomandă cu prioritate abordarea modernă a evaluării din perspectiva utilității acesteia pentru activitatea de învățare. În acest context, sunt adecvate metode precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, urmărind progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, sincretice, adaptate vârstei. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai

bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor.

Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Evoluția copilului va fi înregistrată, comunicată și discutată cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil.

Prin accentul pus pe exprimarea liberă, pe creativitate, prin manifestările artistice ce rezultă din activitățile de învățare, disciplina *Muzică și mișcare* constituie un element de suport în ceea ce privește succesul școlar, creșterea satisfacției elevilor, dar și privitor la legătura școlii cu mediul familial. În același timp, această disciplină oferă ocazia descoperirii și încurajării aptitudinilor artistice ale copiilor.

Listă de site-uri utile:

<http://spiv.org.ua/>

<http://folk.org.ua/>

<http://www.classic-music.ru/>

<http://kobzari.org.ua/>

<http://gomin.uazone.net>

Grupul de lucru

Iulian Bogdan Vodă	Institutul de Științe ale Educației
Adrian Brăescu	Ministerul Educației Naționale
Ana Maria Pârvu	Școala Gimnazială „Emil Racoviță”, București

Traducerea și adaptarea programei de *Muzică și mișcare* pentru predarea în limba ucraineană:

Petrețchi Geta	Școala Gimnazială Rona de Sus, Maramureș
Codrea Elvira	Ministerul Educației Naționale
Ferțați-Senkiv Oksana	Liceul Pedagogic “Taras Șevcenko”, Sighetul Marmăției